

Warszawa, dn. 28. 01. 2020 r.

RPW/7706/2020 P
Data: 2020-02-05

Sekretarz Stanu

Michał Wójcik

DSRiN-I.053.9.2019

Dot. VII.552.1.2019.MM

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2020 -02- 0 5
ZAL.	NR

Pan

dr hab. Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

STANU RANK RZECZNIK,

Nawiązując do pisma z 4 grudnia 2019 roku, o numerze VII.552.1.2019.MM, zainicjowanego wystąpieniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dotyczącego sp.z.o.o., zarejestrowanej w i funkcjonującej na terenie powiatu , której przedmiotem działalności jest umieszczanie niemieckich małoletnich obywateli w rodzinach polskich, które sprawują bezpośrednią opiekę nad nimi, w tym opiekę edukacyjną, uprzejmie informuję.

Poruszona w piśmie problematyka jest znana Ministerstwu Sprawiedliwości, które po otrzymaniu pierwszych informacji, że nieletni obywatele Niemiec są przyjmowani przez rodziny polskie w ramach ich resocjalizacji, zwróciło się do Urzędów Wojewódzkich w całym kraju celem ustalenia skali tego zjawiska.

Interwencja Ministerstwa Sprawiedliwości pozwoliła ustalić, że najczęściej umieszczeń miało miejsce na terenie województw: pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i łódzkiego. Ustalono również, że umieszczenia były dokonywane na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych pomiędzy rodzicami a osobami, organizacjami lub instytucjami, które wyrażają chęć udzielenia im pomocy w wychowaniu dziecka. Dużą pomoc organizacyjną w znalezieniu

osoby lub instytucji podejmującej się wychowania dziecka udzielały Jugendamty. Ustalono nadto, że umieszczanie małoletnich na terenie Polski i proces ich resocjalizacji pozostawał poza kontrolą polskich władz. Nieletni nie byli objęci powszechnym systemem edukacji i nie zawsze organy administracyjne szczebla wojewódzkiego wyrażały zgodę na ich pobyt w Polsce jako cudzoziemców.

W lutym 2018 roku Ministerstwo Sprawiedliwości zwróciło się do urzędów wojewódzkich, aby w przypadku powzięcia wiedzy o tego rodzaju umieszczeniach, informowały sądy rodzinne, co pozwoliłoby na wszczęcie postępowania opiekuńczego przez polski sąd, jako właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego.

W dniu 16 marca 2017 roku, podczas mojego pobytu w Republice Federalnej Niemiec, poruszyłem ten problem podczas rozmowy z Panem dr Ralphem Kleindiekiem - Federalnym Ministrem Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży. W odpowiedzi udzielonej w dniu 20 listopada 2017 r. Pan Minister dr Ralph Kleindiek wprawdzie przyznał, że tego rodzaju umieszczanie jest sprzeczne z polskim i niemieckim prawem, jednakże nie przedstawił propozycji rozwiązania tej kwestii.

W lutym 2018 roku skierowałem pisma do Pani Minister Edukacji Narodowej i Pani Minister Elżbiety Rafalskiej z sugestią rozwiązanie tego problemu przy pomocy polskich sądów rodzinnych, jako wyłącznie właściwych do zbadania przypadków umieszczenia małoletniego obywatela Niemiec w Polsce, w tym zwłaszcza powodów i podstawy każdego takiego umieszczenia, uprawnień osoby, która faktycznie sprawuje pieczę nad małoletnim w świetle polskich przepisów oraz jego warunków socjalnych.

Celem przeciwdziałania tego rodzaju nieprawidłowym praktykom w *ustawie o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych z dnia 26 stycznia 2018 roku* zmieniono przepisy kodeksu postępowania cywilnego poprzez dodanie art. 579⁴§1 k.p.c. i art. 35a *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku*. Z chwilą wejścia w życie ustawy, co nastąpiło 27 sierpnia 2018 roku, zaczęła obowiązywać procedura zgodnie z którą warunkiem umieszczenia dziecka z zagranicy w polskiej rodzinie zastępczej jest zgoda polskiego sądu, którą poprzedza odpowiednia konsultacja.

Aktualnie niemieckie Jugendamty kierują do polskich sądów wnioski o umieszczenie małoletnich obywateli tego kraju w polskich rodzinach zastępczych, a po oddaleniu wniosku przez sąd składają kolejny, dotyczący tego samego dziecka, prawdopodobnie licząc na

odmienne rozstrzygnięcie sądu. Do resortu sprawiedliwości docierają również sygnały, że Jugendamty pomijają drogę sądową i umieszczają małoletnich obywateli swojego kraju w polskich rodzinach zastępczych, funkcjonujących jako zarejestrowane podmioty gospodarcze. Kolejną praktyką Jugendamtów stanowi szukanie polskich korzeni małoletniego, po wcześniejszym oddaleniu przez polski sąd ich wniosku o umieszczenie małoletniego w polskiej rodzinie zastępczej.

Ministerstwo Sprawiedliwości w dalszym ciągu monitoruje poruszoną w wystąpieniu problematykę, a w wypadku uzyskania informacji o nieprawidłowościach w tym zakresie, będzie podejmować działania w ramach posiadanych kompetencji.

2 września 2011

SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Michał Wojcik